

**Jaką maksymalną
wysokość mogą mieć
poprzeczne przeszkody
na ścieżkach komunikacyjnych,
takie jak obrzeża, wycieraczki,
progi?**

**Elementy wystające,
stanowiące poprzeczne
przeszkody na ścieżkach
komunikacyjnych, mogą
mieć maksymalnie 2 cm
wysokości.**

**Opisz piątą zasadę
projektowania uniwersalnego:
tolerancja na błędy.**

Według piątej zasady projektowania uniwersalnego nazwanej „tolerancja na błędy” rozwiązanie powinno być tak zaprojektowane, by:

- minimalizować niebezpieczeństwo,**
- ograniczać popełnianie przypadkowych działań,**
- zmniejszać negatywne konsekwencje niezamierzonych działań.**

**Podaj minimalną szerokość
dostępnego dojścia do budynku.**

Dojścia do budynków powinny mieć minimalną szerokość 180 cm, z czego odległość ta nie powinna być ograniczona żadnymi elementami (przeszkodami terenowymi), takimi jak np. znaki drogowe, przystanki autobusowe, czy tablice reklamowe.

**Opisz, jak powinno
wyglądać prawidłowe
oświetlenie dojścia do budynku.**

- **Oświetlenie powinno być równomierne (minimum 30 lx).**
- **Nie może wywoływać efektu olśnienia.**
- **Źródła światła zaleca się montować na minimalnej wysokości 2 m.**
- **Nie należy umieszczać punktów świetlnych w posadzce.**

**Jakie są minimalne
wymiary stanowiska
postojowego dla osób
z niepełnosprawnością?**

**Wymiary stanowisk
postojowych dla osób
z niepełnosprawnościami
są uzależnione od ich
usytuowania:**

**- stanowiska prostopadłe
i ukośne:**

min. 360 cm na 500 cm,

**- stanowiska równoległe:
min. 360 cm na 600 cm.**

**Jakie wymiary powinny
mieć dostępne drzwi
wejściowe?**

**Szerokość drzwi
wejściowych w świetle
powinna wynosić co najmniej
90 cm, a wysokość nie mniej
niż 200 cm.**

**Czym są odbojniki
(ograniczniki)
stosowane przy
pochylniach, jaka
jest ich funkcja oraz
minimalna
wysokość?**

- **Ograniczniki, zwane także odbojnikami, stosuje się dla bezpieczeństwa użytkowników poruszających się po pochylni na wózku.**
- **Pozwalają one zabezpieczyć koła wózka przed wydostaniem się poza obszar pochylni.**
- **Należy stosować je na całej długości, po obu stronach, a ich wysokość powinna wynosić minimalnie 7 cm.**

Ile wynosi optymalna szerokość pochylni mierzona pomiędzy ogranicznikami (odbojnikami), a ile szerokość w świetle, czyli faktyczna przestrzeń między poręczami?

**Optymalna szerokość
pomiędzy ogranicznikami
wynosi 120 cm,
a w świetle między
poręczami 100-110 cm,
co pozwala na swobodny
przejazd wózkiem oraz
asekurację, poprzez
możliwość trzymania się
poręczy z obu stron.**

**Na jakiej wysokości należy
montować poręczę przy
pochylniach?**

Poręcze należy montować obustronnie na dwóch wysokościach 75 i 90 cm. Wysokość montażu mierzy się do górnej krawędzi poręczy.

**Czy pod względem
dostępności komunikacji
pionowej zalecane
jest stosowanie
schodółazów?**

Nie powinno stosować się urządzeń typu schodołaz ze względu na to, że nie ma dostępnych na rynku schodołazów przystosowanych do każdego typu wózka. Rozwiązanie to nie umożliwia samodzielnego użycia.

**Czym jest spocznik
i jakie powinien
mieć minimalne
wymiary?**

- **Spocznik to wypłaszczona przestrzeń między dwoma biegami schodów lub dwoma ciągami pochylni.**
- **Umożliwia odpoczynek lub zmianę kierunku.**
- **Pozwala podzielić bieg schodów na oddzielne odcinki tak, aby żaden bieg nie przekraczał maksymalnej ilości stopni.**
- **Minimalne wymiary dostępnego spocznika powinny wynosić 150x150 cm w przypadku konieczności zmiany kierunku (jak przestrzeń manewrowa wyznaczana np. w toaletach dostępnych).**

**Jakie oznaczenia na
schodach zwiększą
dostępność dla osób
z niepełnosprawnością
wzroku?**

- **Pierwszy oraz ostatni stopień w każdym biegu schodów powinien zostać oznaczony na płaszczyźnie poziomej i pionowej w postaci kontrastowych pasów o szerokości 5 cm. Kontrast dotyczy koloru oraz rodzaju nawierzchni.**
- **Jeśli bieg schodów ma liczbę stopni trzy lub mniej, należy oznaczyć wszystkie stopnie. Natomiast fakturę ostrzegawczą stosuje się 50 cm przed krawędzią pierwszego oraz ostatniego stopnia o szerokości 40-60 cm na całej długości schodów.**

**Jakie są minimalne
wymiary przestrzeni
manewrowej dla osoby
poruszającej się na wózku?**

Zmiana kierunku, przez osobę poruszającą się na wózku, wymaga minimalnej przestrzeni o wymiarach 150x150 cm (w kształcie kwadratu).

**Na jakiej wysokości należy
umieścić przyciski
na panelach zewnętrznych
i wewnętrznych w windzie?**

**Przyciski na panelach
zewnętrznych
i wewnętrznych muszą
znajdować się na
wysokości od 800 do
1200 mm od posadzki.**

**Jak wygląda prawidłowe
wejście do windy?**

- Szerokość w świetle wejścia do windy powinna wynosić minimum 90 cm.
- Należy zamontować czujnik zamykania drzwi.
- Drzwi windy lub ich obramowanie powinno być skonstrastowane względem otoczenia, tak aby winda była dobrze widoczna.
- Należy zachować minimalną przestrzeń 160 cm pomiędzy wejściem do kabiny dźwigu, a przeciwległą ścianą, pozwoli to na wygodne użytkowanie.
- Na dojściu do windy zaleca się zastosowanie faktur naprowadzających.

**Jak wygląda dostępne
krzesło?**

**Dostępne krzesła są
stabilne, posiadają
wyprofilowane oparcie
i podłokietniki
ułatwiające wstawanie.**

**Na jakiej wysokości
należy montować
poręcze w toaletach?**

**Poręczę należy
montować na
wysokości 80-85 cm
od posadzki (górna
krawędź poręczy).**

**Jakie powinny być
wymiary dostępnej
umywalki?**

**Zalecane wymiary
umywalki to 55-60 cm
szerokości i 45-55 cm
głębokości.**

**Czy zawsze należy
przyjmować klienta
z psem asystującym?**

- **Pies asystujący może wejść do wszystkich placówek publicznych. Wyjątek stanowią miejsca kultu religijnego.**
- **Pies pracujący powinien posiadać specjalną uprząż, a właściciel zobowiązany jest do okazania legitymacji.**
- **Dobłą praktyką jest zapewnienie dla psa miski z wodą.**

Do czego służą maty ewakuacyjne?

**Maty ewakuacyjne
są przeznaczone
do ewakuacji osób
chorych/bezwładnych/
nieprzytomnych.**

**Jaką wysokość powinna
mieć lada w punkcie
obsługi klienta?**

Lada powinna być umieszczona na dwóch wysokościach.

Dla osób, którym wygodniej jest stać podczas załatwiania spraw, lada ma wysokość od 100 cm do 110 cm. Dla osób, które potrzebują usiąść, w tym osób poruszających się na wózku, lub osób o niskim wzroście część lady jest obniżona i umieszczona na wysokości od 70 cm do 90 cm.

**W jakiej formie należy
zamieścić informację
o zakresie działalności
podmiotu na jego stronie
internetowej?**

Na stronie internetowej danego podmiotu powinny znaleźć się informacje o zakresie jego działalności:

- w postaci tekstu odczytywalnego maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym,**
- informacji w tekście łatwym do czytania Easy-To-Read (ETR).**

**Jak można rozumieć
w praktyce zapewnienie
dostępności informacyjno-
komunikacyjnej?**

W praktyce dostępność informacyjno-komunikacyjną należy rozumieć jako umożliwienie klientowi uzyskania informacji o usługach w dostępny dla niego sposób: zarówno w punkcie obsługi klienta, jak i przez stronę internetową.

**Gdzie należy zamieścić
informacje o sposobie
komunikacji, jaki
zapewnia urząd dla
osób ze szczególnymi
potrzebami?**

Informacja o formach komunikacji powinna być zamieszczona na stronie internetowej urzędu oraz wewnątrz urzędu w widocznym miejscu.

??

**Wymień rozwiązania,
które mogą pomóc
osobom głuchym
lub słabosłyszącym/
niedosłyszącym, uzyskać
informację w punkcie
obsługi klienta?**

Rozwiązania, które mogą pomóc osobom głuchym lub słabosłyszącym/niedosłyszącym, uzyskać informację w punkcie obsługi klienta to:

- dostęp do tłumacza polskiego języka migowego (stacjonarny lub on-line),**
- pętla indukcyjna,**
- system FM, IR lub Bluetooth.**

**Czym różnią się systemy
FM, IR oraz Bluetooth?**

- **W systemie FM, IR nośnikiem dźwięku są fale radiowe.**
- **W systemie IR nośnikiem dźwięku jest podczerwień.**
- **System Bluetooth działa na zasadzie bezprzewodowego zestawu głośnomówiącego.**

**Wymień zalecenia
dotyczące lokalizacji
pętli indukcyjnych.**

- **Pętla indukcyjna może być zamontowana na stałe, przy konkretnym stanowisku lub może być mobilna (przenośna).**
- **Nie należy umieszczać pętli na metalowych blatach.**
- **Pętle należy posiadać włączone, przynajmniej w godzinach pracy urzędu.**

??

**Wymień rozwiązania,
ułatwiające poruszanie się
oraz orientację
w przestrzeni, osobom
z niepełnosprawnością
wzroku.**

Do takich rozwiązań możemy zaliczyć:

- **punktowe pismo dotykowe -
alfabet Braille'a (umieszczane np. na
poręczach schodów, na tabliczkach
informacyjnych),**
- **plany tyflograficzne - dostępne
w postaci rozdawanych pojedynczych
mapek z drukiem wypukłym lub
w postaci zamontowanego na stałe
stanowiska z planem tyflograficznym,**
- **ścieżki dotykowe - wypukłe
znaki poziome, pozwalające na
naprowadzenie osoby niewidomej
lub ostrzeżenie o potencjalnym
zagrożeniu (np. schody).**

**Gdzie umieścić
stacjonarny plan
tyflograficzny?**

Plan dotykowy (tyflograficzny) można umieścić na zewnątrz budynku lub w środku (najlepiej w strefie wejścia). Takie rozwiązanie sprawdza się przy dużych obiektach, składających się z różnych budynków lub w budynkach o skomplikowanym układzie pomieszczeń. Płaszczyzna planu dotykowego powinna być umieszczona pod kątem 20-30°, a jej dolna krawędź na wysokości minimum 90 cm, tak aby wygodnie było odczytywać informacje za pomocą dłoni.

**Czym są ścieżki
dotykowe oraz jakiej
grupie użytkowników
mogą ułatwić orientację
przestrzenną?**

Ścieżki dotykowe są to wypukłe znaki umieszczane na posadzce. Mają za zadanie ułatwić osobom z niepełnosprawnością wzroku orientację w przestrzeni (na zewnątrz, jak i wewnątrz). Możemy wytypować dwa rodzaje takich ścieżek:

- naprowadzające to wypukłe linie kierujące osobę do konkretnego miejsca,**
- ostrzegawcze to wypukłe punkty ostrzegające o potencjalnym zagrożeniu lub o zmianie kierunku. Takie rozwiązania głównie stosowane są na zewnątrz, w przestrzeni miejskiej albo w dużych, przestrzennych holach, jako dojście do punktu obsługi klienta/rejestracji.**

**Co to jest „cichy pokój”
i do czego może służyć?**

Cichy pokój jest to wydzielone miejsce, najlepiej pomieszczenie, gdzie osoby z nadwrażliwością na bodźce zewnętrzne lub po prostu osoby potrzebujące cichej, bezpiecznej przestrzeni do skupienia się, mogą w spokoju załatwić swoje sprawy. Takie pomieszczenie może okazać się pomocne, na przykład dla osób w spektrum autyzmu lub dla użytkowników słabosłyszących, potrzebujących odcięcia się od gwaru, który może panować w przestrzeni głównej obiektu.

**Jakie dodatkowe środki
komunikacji można
zastosować w kontakcie
z osobą z niepełnosprawnością
intelektualną?**

**Dobrym rozwiązaniem,
w komunikacji z klientami
z niepełnosprawnością
intelektualną, są ilustracje
pomagające w zrozumieniu
przekazywanych komunikatów.
Zaleca się stosowanie
fotografii, rysunków czy innych
elementów graficznych.**

**Co należy do zadań
koordynatora/ki
do spraw dostępności?**

Do zadań koordynatora/ki do spraw dostępności należą w szczególności:

- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez urząd,**
- przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,**
- monitorowanie działalności urzędu w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.**

**Jakie informacje
powinien zawierać
wniosek o zapewnienie
dostępności?**

**Wniosek o zapewnienie
dostępności zawiera:**

- dane kontaktowe
wnioskodawcy,
- wskazanie bariery utrudniającej
lub uniemożliwiającej dostępność
w zakresie architektonicznym lub
informacyjno-komunikacyjnym,
- wskazanie sposobu kontaktu
z wnioskodawcą,
- wskazanie preferowanego
sposobu zapewnienia
dostępności, jeżeli dotyczy.

**Kiedy podmiot
publiczny składa raport
o stanie zapewniania
dostępności?**

**Podmiot publiczny
powinien składać raport
o stanie zapewniania
dostępności co 4 lata
(najpóźniej do 31 marca).**

**Kiedy możemy zastosować
dostęp alternatywny?**

Dostęp alternatywny nie jest traktowany jako zapewnienie dostępności w rozumieniu wymagań minimalnych ustawy. Stosowany jest w indywidualnym przypadku, jeżeli nie można, w szczególności ze względów technicznych lub prawnych, zapewnić dostępności osobie ze szczególnymi potrzebami w zakresie minimalnych wymagań. Polega on np. na zapewnieniu osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub zapewnieniu wsparcia technicznego.

**Kiedy możemy
zastosować racjonalne
usprawnienia w budynku?**

Racjonalne usprawnienia stosujemy najczęściej w budynkach istniejących, modernizowanych czy zabytkowych, kiedy nie ma możliwości zastosowania projektowania uniwersalnego. Oznaczają konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania np. budynku, nie wymagające nadmiernych zasobów finansowych, czasowych, ludzkich lub innych zasobów urzędu.

**Jakie kompetencje
powinien mieć
koordynator dostępności?**

Koordynatorem powinna być osoba otwarta, z wysokimi umiejętnościami społecznymi, znająca zasady i praktyki urzędu, z wiedzą z zakresu dostępności (architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej oraz cyfrowej) oraz projektowania uniwersalnego.

??

**Co powinna zawierać
informacja o zakresie
działalności urzędu
i gdzie powinna zostać
umieszczona?**

Informacja o zakresie działalności podmiotu powinna być zamieszczona na stronie internetowej. Opis powinien zawierać podstawowe informacje o działalności urzędu i jego usługach, lokalizacji i godzinach otwarcia. Dobrą praktyką jest dołączenie do informacji zdjęć pokazujących wejście główne do budynku oraz zdjęć i nazwisk osób reprezentujących urząd.

**Co to jest system
Blissa?**

Nazwa systemu alternatywnego porozumiewania się, w którym słowa przedstawione są w postaci rysunku. Rysunki (symbole) są graficzną ilustracją znaczenia (treści, sensu) danego słowa. Podstawowy słownik Blissa zawiera ok. 3000 symboli, które reprezentują ponad 6000 słów.

**Jakim znakiem graficznym
należy oznaczyć miejsce,
w którym zainstalowano
pętlę indukcyjną?**

**Miejsce należy oznakować
w sposób widoczny
i jednoznaczny za pomocą
piktogramu zgodnego
z normą
ETSI EN 301 462 (2000-03).**

Bibliografia:

- „Standard Dostępności POZ”,
Warszawa, styczeń 2022
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r.
o zapewnianiu dostępności osobom
ze szczególnymi potrzebami
- www.budowlaneabc.gov.pl
- „Włącznik projektowanie bez barier”,
Kamil Kowalski
- „Dostępność Bezpieczna Ewakuacja”,
Monika Hyjek, Maciej Augustyniak,
Paulina Tota-Stawarczyk
- „Jak wdrażać Ustawę o zapewnianiu
dostępności?”, www.dostepnoscplus.gov.pl
- „Standardy dostępności budynków
dla osób z niepełnosprawnościami
uwzględniając koncepcję
uniwersalnego projektowania –
poradnik”, Ministerstwo Inwestycji
i Rozwoju